

En weer wordt Trump door de Democraten onderschat

Posted on 14 december 2019 by Ronald Havenaar

Hillary Clinton maakte de fatale fout de massamigratie te negeren, alleen maar oog te hebben voor minderheden en anderen als 'deplorables' af te doen. In 2020 zouden de Democraten moeten kunnen winnen. Of toch niet?

Goed nieuws voor het legioen Trump-haters: hij gaat volgend jaar de presidentsverkiezingen verliezen. Stanley Greenberg doet deze voorspelling in zijn zwaar gedocumenteerde boek over verschuivingen binnen het Amerikaanse electoraat.

De overwinning van Trump in 2016, schrijft hij in *R*I*P* G*O*P*. How the New America is Dooming the Republicans*, was de laatste stuiptrekking van een Grand Old Party (GOP) die vooral als gevolg van demografische ontwikkelingen steeds meer in het nauw komt.

Het blanke en conservatieve Amerika verliest terrein aan het nieuwe Amerika, dat bestaat uit een coalitie van Afro-Amerikanen, Hispanics, ongehuwde vrouwen en millennials, tezamen goed voor 60% van het potentiële electoraat.

De verkiezingen van vorig jaar voor het Huis van Afgevaardigden gaven de Democraten een landelijke voorsprong van 10%, goed voor een winst van 40 zetels en een meerderheid in het Huis die nu de President belaagt met een afzettingsprocedure. De electorale trend ten gunste van de Democraten zal zich volgens Greenberg eind volgend jaar bij de presidentsverkiezingen doorzetten.

Altijd naar gewone mensen luisteren

Greenberg is een verklaard aanhanger van de Democratische Partij, maar de vader van zijn gedachten bestaat uit veel meer dan een politieke wens, namelijk uit grondig onderzoek. Hij heeft sinds veertig jaar een solide reputatie opgebouwd als opinieonderzoeker en publiceerde in die periode zo'n twintig boeken. Zijn beroepseer laat hem geen andere keus dan dat hij zijn Republikeinse opponenten hoogst serieus neemt.

Greenberg heeft het geduld om de politieke ziel van de tegenstander te doorgronden. Zijn credo is: 'Listening to real people always clears my head'. Zijn peilingen combineert hij met diepte-interviews, gesprekken met de leden van 'focusgroepen'. Talrijke fragmenten uit de veelzeggende verslagen zijn in dit boek afgedrukt.

Tea Party, protestanten, katholieken…

De vaste aanhang ('base') van de GOP bestaat volgens de cijfers van Greenberg voor een kwart uit aanhangers van de radicaal-conservatieve *Tea Party*, voor 30% uit de even steile *Evangelicals*, voor 15% uit katholieken en toch nog altijd voor een kwart uit gematigden. Trump wist deze groepen in 2016 te mobiliseren met een programma tegen abortus, tegen *Obamacare* (te veel overheidsinterventie in de gezondheidszorg), tegen immigratie en tegen een economisch beleid dat vrijhandel als zaligmakend beschouwt. Zo mogelijk nog belangrijker was dat hij appelleerde aan de diepe weerzin van het conservatieve Amerika tegen de politieke correctheid van een progressief ('liberal') establishment dat tegenstanders wegzet als racist.

Vooral de provocaties ('fake news') van Trump aan het adres van de gevestigde media (*CNN, NBC, New York Times, Washington Post*) deden het goed. 'He speaks

his mind', aldus zijn bewonderaars: hij zegt wat hij denkt. Beslissend voor de uitslag in 2016 was ook dat Trump, die landelijk ruim 2 miljoen stemmen minder kreeg dan de Democratische kandidaat Hillary Clinton, in de *swing states* Pennsylvania, Michigan, Ohio, Wisconsin en Florida een gerichte campagne voerde die hem een onverwachte meerderheid in het *Electoral College* opleverde. Juist de Republikeinse kiezers in deze sleutelstaten zijn de doelgroep van Greenbergs onderzoek.

Hillary: toondoof voor de ontevredenheid

Opmerkelijk is dat ook het gematigde en het katholieke segment van het Republikeinse electoraat in 2016 het harde immigratiestandpunt van Trump steunden. Hillary Clinton maakte volgens Greenberg de fatale fout deze kwestie te negeren, alsof er niets aan de hand was. Ze was toondoof voor de ontevredenheid in het land over een deels ongecontroleerde massa-immigratie. Sinds in de jaren '90 de Amerikaanse wetgeving werd versoepeld, stroomden bijna 25 miljoen legale, maar ook ruim 8 miljoen illegale migranten het land in.

Een meerderheid van de Democraten was en is volgens Greenberg van mening dat immigratie meer voor- dan nadelen biedt, maar is wel voorstander van strengere regels.

Er ging nog meer mis met de campagne van Hillary Clinton, schrijft Greenberg, die moeilijk zijn ergernis kan onderdrukken dat zij in 2016 niet naar zijn adviezen heeft geluisterd.

De crisis over het hoofd gezien

Als gevolg van de financiële crisis in 2008-10 verloren veel burgers met modale inkomens hun spaargeld, daalde de waarde van hun huizen, en liep hun netto-inkomen vooral als gevolg van toenemende kosten met vaak een derde deel terug.

Dat Clinton niettemin de zittende President Obama volgde in diens gepoch dat hij de economie weer op de rails had gekregen, deed haar geen goed, vooral niet in de *battleground states* van de *Rust Belt* (de oude industriegebieden in het noordoosten). Haar denigrerende opmerkingen over 'the deplorables' waren ook al niet behulpzaam.

Waar was het Democratische succes van twee jaar later, volgens Greenberg dus

een voorbode van wat er volgend jaar gaat gebeuren, aan te danken? Een belangrijke oorzaak was de hoge opkomst in 2018: sinds 1946 was het aandeel Democratische kiezers in de 'popular vote' nooit zo hoog.

Trump jaagt ook mensen weg

De agressieve strategie van Trump werkte voor het grootste deel averechts: hij stimuleerde weliswaar de stembusgang van het meest radicale deel van zijn 'base', maar nog meer de opkomst van zijn tegenstanders. Bovendien liet 30 % van de gematigde republikeinen (een kwart van zijn aanhang) Trump in de steek door thuis te blijven of zelfs op de Democraten te stemmen.

Wat ook in zijn nadeel werkte was dat de gemiddelde burger niet of nauwelijks profiteert van de door hemzelf gevierde belastingverlaging. Die komt vooral ten goede aan de hoge inkomens en bedrijven. Maar vooral de grofheid, agressie en onvoorspelbaarheid van een President die zich niet presidentieel gedraagt, roept ook in Republikeinse kring afkeuring op: 'He doesn't think before he speaks'.

De kwalificatie 'egomaniak' valt een paar keer in de interviews van Greenberg. De polarisatiestrategie van Trump, aldus de auteur, zal hem ook volgend jaar fataal worden doordat hij gematigde Republikeinen van zich vervreemdt en de Democraten naar de stembus jaagt.

En toch…

Het betoog van Greenberg lijkt overtuigend, maar roept ook vragen op. De schrijver van *R*I*P* G*O*P** doet weinig aan geschiedenis. Hij onderkent niet hoezeer de conservatieve basis van de Republikeinse Partij steunt op een taaie traditie die telkens weer de energie produceert om ook nieuwe jonge kiezers te mobiliseren.

De 'moral values' die zich uitstrekken tot zowel de persoonlijke levenssfeer (anti-abortus, anti-homohuwelijk, pro-wapenbezit) als het publieke domein (tegen *big government* en tegen overheidsinterventie in de gezondheidszorg) hebben lange ideologische wortels.

De *Evangelicals* zijn al bijna vijftig jaar een invloedrijke stroming, sinds de *Christian Coalition* zich tijdens de jaren '70 verzette tegen de linkse jongerenrevolutie van '68. De christelijk-conservatieve beweging sluit aan bij de Amerikaanse traditie van

Great Awakenings (massaal religieus ontwaken), die teruggaat tot halverwege de 18e eeuw. Dat diepe spoor is niet zo maar uitgewist.

Want wie kan Trump aan?

Een ander bezwaar tegen het betoog van Greenberg is dat zijn fixatie op structurele ontwikkelingen in het Amerikaanse electoraat hem doet vergeten dat verkiezingsuitslagen ook afhangen van personen en gebeurtenissen.

Hij schrijft dat in de peilingen de 'generic' (generieke, gemiddelde) kandidaat van de Democraten al sinds enige tijd tenminste 10% voor ligt op Trump. Merkwaardig genoeg noemt hij geen enkele naam, alsof hij alle opties wil openhouden om, net zoals hij in 2016 bij Hillary Clinton deed, komend jaar een rol als adviseur te kunnen spelen.

Duidelijk is dat de Democratische *frontrunners* alle vier een handicap meetorsen die een onvoorspelbare invloed zal hebben. Biden is (te) oud, Buttigieg (te) onervaren, Warren (te) links, Sanders (te) oud en (te) links. Wat zal voor deze kandidaten de generieke voorsprong van de Democraten waard zijn?

Onvoorziene gebeurtenissen…

Het antwoord op die vraag zal ook bepaald worden door niet te voorziene ontwikkelingen. Een internationale crisis (Iran) zal een stem op de zittende President waarschijnlijk stimuleren. Als de economische groei in Amerika ook volgend jaar blijft aanhouden, ondanks een inzakkende wereldhandel, zal Trump daarvan electoraal profijt kunnen trekken. En wat zijn de gevolgen van een *impeachment*-procedure die mogelijk nog geruime tijd blijft doorzieken?

Veel kiezers, ook al onderkennen ze het wangedrag van Trump, hebben schoon genoeg van wat zij zien als een door de Democraten geregisseerd theater dat het noodzakelijk parlementaire werk hindert. De publieke stemming over een afzettingsprocedure die zo goed als zeker in de Senaat onvoldoende steun zal krijgen, kan onder invloed van ergernis over een te lang lopende affaire heel goed verschuiven in het voordeel van de President.

Het boek van Greenberg is een aanrader voor iedereen die de Amerikaanse politiek volgt, maar de stelligheid waarmee hij de uitslag van 2020 voorspelt, moet met een

korrel zout worden genomen. Het legioen is gewaarschuwd: *four more years* blijven een reële mogelijkheid.

*Stanley B. Greenberg, R*I*P* G*O*P*. How the New America is Dooming the Republicans, Thomas Dunne Books, 328 blz. , € 25.95*